

TALOUSARVIOALOITE 605/2003 vp

Määrärahan osoittaminen erityisopettajien kouluttamiseen

Eduskunnalle

Vuoden 1999 alussa voimaan tulleen perusopetuslain mukaan oppilailla on oikeus oppimista tukevien palvelujen saantiin. Perusopetuslaki sisältää säännöksiä oppilaiden edellytykset ja olosuhteet huomioon ottavista erityisistä opetusjärjestelyistä, joiden avulla pyritään poistamaan oppimisen esteitä ja tukemaan oppilaan yksilöllistä kehitystä. Tavallisimmin tätä ns. osa-aikaista erityisopetusta annetaan puhe-, lukemis- ja kirjoittamishäiriöisille oppilaille. Osa-aikaista erityisopetusta voidaan antaa myös oppilaille, joilla on lieviä oppimisvaikeuksia yksittäisissä oppiaineissa. Osa-aikaisesta erityisopetuksesta huolehtivat opettajat, joilla on opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu erityisopettajan kelpoisuus.

Nyt näiden oppimista tukevien palvelujen saaminen on vaikeutunut erityisopettajapulan vuoksi. Opetushallituksen laskelmien mukaan Suomen hiukan yli 4 500:sta erityisopettajan virasta 28 prosenttia on epäpätevissä käsissä. Heikoimmassa asemassa ovat nk. sosiaalisesti sopeutumattomat oppilaat, sillä heidän opettajistaan vain puolet on päteviä. Nykyisin yli 90 000 oppilasta saa erityisopetusta peruskoulussa.

Tilanne näyttäisi tulevaisuudessa yhä vain pahenevan, sillä lasten oppimishäiriöt ja niiden tiedostaminen yhä lisääntyvät. Lisäksi erityisopettajapula tulee vielä pahemmaksi, kun suurten ikäluokkien erityisopettajat lähivuosina lähtevät eläkkeelle. Alan koulutusmääriä ei ole tarvetta

vastaavasti lisätty, vaikka pula on ollut tiedossa jo pitkään.

Suurimmaksi lähitulevaisuuden ongelmaksi nousevat erityisesti syrjäseutujen koulut, joihin on ollut jo nytkin suuria vaikeuksia saada päteviä erityisopettajia. Tulevaisuudessa pelkään tilanteen pahenevan siihen pisteeseen, että syrjäseuduille ei saada palkatuksi ollenkaan erityisopettajia, kun heitä ei enää tahdo löytyä edes etelän kasvukeskuksiin. Kysymys on siis koulutus- ja sosiaalipolitiikan lisäksi myös aluepoliittinen.

Erityisopettajien koulutusta pitää ehdottomasti lisätä, vaikka sekään ei ehdi paikata nopeasti pahenevaa vajetta. Nyt yliopistoissa ollaan laajentamassa opettajankoulutusta tänä ja ensi vuonna, ja eräänä painopistealueena tässä on erityisopettajakoulutus. Valmiita ammattilaisia saadaan näin töihin vasta 4—5 vuoden kuluttua. Tarvitaan lisäksi nopeampaa poikkeuskoulutusta, jota järjestetään nyt esimerkiksi Turussa, mutta siellä koulutettavien määrät pitäisi kaksinkinkertaista, että pulaa pystyttäisiin edes jotenkin helpottamaan. Tätä tietä valmistuu nykyisellään vuodessa vain reilut parikymmentä erityisopettajaa, mikä ei riitä alkuunkaan lähivuosien pikaiseen tarpeeseen.

Kunnat ovat nyt helisemässä yrittäessään löytää päteviä erityisopettajia. Ongelmat ovat kestäneet jo vuosia, mutta tulevina vuosina tilanne on selkeästi pahenemassa. Jos aloitusmääriä saataisiin muutamaksi vuodeksi poikkeuskoulutuksella lisättyä esimerkiksi 150—250 oppilaalla, pa-

TAA 605/2003 vp — Leena Rauhala /kd

hintaa erityisopettajapulaa voitaisiin siten helpottaa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2004 talousarvioon momentille 29.10.21 lisäyksenä 3 500 000 euroa erityisopettajien kouluttamiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2003

Leena Rauhala /kd